

Látnivalók

Városháza udvara (Széchenyi tér): az Ulmi Fúvószenekar koncertje, este fél 9-től.

Gulácsy Terem (Kárász u.): Zajác Tamás bőriparművész kiállítása. Nyitás: ma délután 5 órakor.

A Móra Ferenc Múzeum kiállításai (Roosevelt tér 1-3.): Lucs-képgyűjtemény, Patikakiállítás, Móra-emlékszoba. Természet-tudományi gyűjteményünk legjobb darabjai, Vinkler László grafikái.

Fekete Ház (Somogyi u. 13.): Céhek, céhemlékek Csongrád megyében, Bá-

lint Sándor-emlékkiállítás, Vihart aratva... Buday György élete és művei.

Szegedi Vár (Móra-park): Szeged múltja, jelene, jövője...

Varga Mátyás színház-történeti kiállítása (Bécsi krt. 11/A).

Ifjú Lele József néprajzi gyűjteménye (Szeged-Tápe, Vértó u. 4.).

Szélmalom (Kiskundorozsma, Böls u.).

Kass Galéria (Vár u. 7.): Kass János grafikái, John Halas kiállítása.

Horváth Mihály utcai Képtár: Szegedi Képzőművészek Nyári Tárlata.

JATE-aula (Dugonics téri egyetem): A szocialista irrealizmus gyöngyszemei II., avagy, talált tárgyak egy letűnt korból.

Bartók Művelődési Központ, B Galéria: Kalmár Márton szobrászművész kiállítása.

Jönnek az ulmi fúvósok

A rejtélyes zenekar

Rosszul érzi magát a hírlapíró, amikor kénytelen bevallani: nem tud információt adni. Ebben az esetben lényegében erről van szó. Az ugyanis régóta ismeretes, hogy az Ulmi Fúvószenekar elnevezésű együttes augusztus 1-jén, azaz ma koncertet ad a szabadtéri játékokon. Ennél többet azonban nem sikerült megtudnunk róluk.

Arról, hogy milyen hangszerekből áll az együttes, mit fognak játszani, és főképp, hogy *hogyan* — nos, arról semmi hír. Nem is tudnák mást ajánlani: akit ezek a dolgok egy kicsit is érdekelnek, az menjen el ma este fél 9-kor a tanács-háza udvarára, ahol minden kiderül. Jegyek 5 óráig a szabadtéri jegyirodájában, 7-től pedig a helyszínen kaphatók.

JÚLIUS 22-I LAPSZÁMUNKBAN KÖZÖLTÜK, S MOST ISMÉT MEGJELENTETNI KÉNYSZERÜLÜNK ALÁBBI ÍRÁSUNKAT. TECHNIKAI HIBA MIATT UGYANIS NEM ÖSSZEILLÓ SZÖVEGRÉSZEK KERÜLTEK EGYMÁS MELLÉ, ÉS ÍGY A CIKK EGYES RÉSZEI ÉRTELMÜKET VESZTETTÉK. OLVASÓINK ÉS A RÖNTGENKLINIKA DOLGOZÓINAK ELNÉZÉSÉT KÉRJÜK.

A jövő klinikája a jelenben

Világ színvonalú műszerek. Csúcstechnika. Jövő a jelenben. Mindez érvényes az új klinikai tömb röntgen- és képalkotó diagnosztikai részlegére, ahol három, igen drága nyugati műszer segíti a gyógyítókat a test legapróbb és legrejtettebb részleteinek milliméter pontos feltérképezésére.

Vendéglátóm és kalauzom, Vadon Gábor professzor joggal elégedett. Nem kevés harc után, végtére is, napjaink legkorszerűbb diagnosztikai műszereivel felszerelt klinikát igazgathat, kiváló — javarészt fiatal orvosokból álló — csapatot irányíthat.

Mielőtt körbevezet birodalmán — a három nagyértékű és nagyszerű berendezést bemutatandó —, korántsem panaszképp, de fontosnak tartja elmondani: a három műszer közül kettő valóban csúcstechnika. A harmadikon — a komputer-tomográf — már túlhaladt az idő.

Furcsa ezt hallani — egy lerobbant műszerezettségű bíró országban — egy olyan orvosi berendezésről, amelyet egy éve még vágyvagytyak orvosok és betegek egyaránt a dél-alföldi régióban.

De hát, a professzor úr más léptékekkel mér, mint e kis ország igénytelensége kárhóztatott betegsáradalma. S, hogy miért éri szakmai kritika a CT-t? Nos hát, amikor — a magyarországi csomagprogram keretében — a műszert megrendelték, a nemzetközi piacon még jónak minősítették. Csakhogy, a megrendelés időpontja óta eltelt jó néhány év, s mire a gép hozzánk megérkezett, majd használatba vétetett, a nemzetközi piacon már lényegesen korszerűbb berendezéseket kínáltak.

A közepes teljesítményű CT mellett azonban itt — a pillanatnyilag csúcstechnikának számító — angiográfiás és ultrahangos műszer. Így a „triumvirátus” a legkorszerűbb röntgendiagnosztikai egységet alkotja. A betegségek, elváltozások kivizsgálására, kimutatására hivatott és alkalmas képalkotó diagnosztikai műszerek nemcsak az új klinikai tömb agy- és baleseti sebészeteinek, ideg- és elmegyógyászainak munkáját segítik, hanem a Dél-Alföld gyógyító intézményeinek diagnosztikus háttérét biztosítják.

CT-re várva

A komputer-tomográf vizsgálatra még este 6-kor is várakoznak. Itt két műszakban — hamarosan éjszaka is — dolgoznak orvosok, asszisztensek, hogy a Dél-Alföldön CT-re várakozók hatalmas táborát folyamatosan vizsgálhassák. A régió egészségügyi intézményei a sürgősségi sorrend felállításával kéri pácienseik előjegyeztetését. Minden napra külön névlista készül: ki, hány órára jelenjen meg. Életveszélyes esetekben a vizsgálat természetesen soron kívül elvégeztetik. Körülbelül fél óránként fekszik új beteg a CT alá. Naponta 40–50 páciens fordul meg itt, s hiába a valóban megfeszített munka, nem ritka a néhány hónapos várakozási idő arra a műszerre, amely a szervezet,

de főleg az agy betegségeit, rendellenességeit mutatja meg.

Az üvegfalon innen és túl

A CT-laborban, az üvegfalon túl, a műszer alatt, egy férfi fekszik. Milyen korú lehet, nem tudom. Az arcát nem látom, csak az agyáról készülő képet, melyről Heiner doktor magyaráz az üvegfalon innen.

A férfi magányára gondolok, mert hát bámulom ugyan a csúcstechnikát, a teljesen fájdalommentes vizsgálatot, de ő ott benn, mégiscsak egy géppel fekszik egy szobában, 40 percen át. A géppel és gyótró gondolataival: vajon van-e, s mekkora a baj? A csodálni való technika, amely hamarosan uralja majd a gyógyítást, mérhetetlen távolságra taszít beteget a gyógyító embertől. De minden érzékösséget félre téve, végül is egy a fontos: a baj felfedezése, s mihamarabbi sikeres orvoslása.

A még újabb technika pedig már itt van. Magyarországon először végeztek — néhány hónappal ezelőtt — itt az új klinikán olyan sebészeti beavatkozást, amelynek során nem műtéti úton, hanem leszi-vással távolították el cisztát az agyból. Történt ez az úgynevezett szterotaxiás műszer segítségével, amely lehetővé teszi az agyban levő kóros elváltozás pontos meghatározását, s adatokat szolgáltat az elváltozással kapcsolatos valamennyi tudnivalóról. A műszerrel készült kép nyomán megadhatók azok a koordináták, melyek segítségével milliméteres pontossággal megmondható, hogy az elváltozás megközelítésére alkalmas eszközt a sebész milyen szögbe állítsa be, milyen mélységig hatolhat az agyba. Az agyciszta leszívásán túl, az agy szövettani vizsgálatára, a rosszindulatú daganatok diagnosztizálására is módot ad e még mindössze tíz esetben alkalmazott módszer.

Vérerek a monitoron

A szomszédos szobában az ultrahang működésének bemutatásához Morvai Zita doktornő a professzor működését kéri. A doktornő a professzor karjára, a vénához helyezi az ultrahangos berendezés „kameráját”, s a képernyőn, a monitoron pillanatokon belül látható a vér áramlása, az erek állapota. Persze, a gépet működtetni, de főleg, a látható képet értelmezni, a diagnózist megállapítani korántsem ily egyszerű. Külön tudomány e csodamasinával bán-

ni. Az ultrahanggal az ízületektől kezdve a hason át, az erekig, mindent lehet vizsgálni. Alkalmazásával immáron elhagyható — sok egyéb — a beteg számára megterhelő, mi több, fájdalmas és drága vizsgálat.

Játék a képpel

A két és fél millió márkáért vásárolt számítógépes angiográfiás berendezés méltóságteljesen emelkedik a vizsgálóasztal fölé. Dr. Nagy Endre vezényli a műszert, s mutatja, hogy a gép egy gombnyomásra a páciens jörszerével körbejárja. A műszertartó kar sínen mozgatható, így a beteg feje búbjától a lába ujjáig mindenről képet alkot, a szervezetbe fecskendezett kontrasztanyag útját követve. E műszert itt kivált az agy vizsgálatára használják, az agyi erek pontos feltérképezésére. Nemcsak hosszanti irányban, hanem a beteg teste feletti félkörben is mozgatható. A monitorokon megjelenő képekkel aztán lehet „játszani” — mondja a doktor. A kritikusnak ítélt részletek kinagyíthatók, forgathatók, a felvétel a vizsgálat után visszajátszható, bármikor újra megnézhető. A kép aztán átvándorol számítógépes digitális képalkotásra.

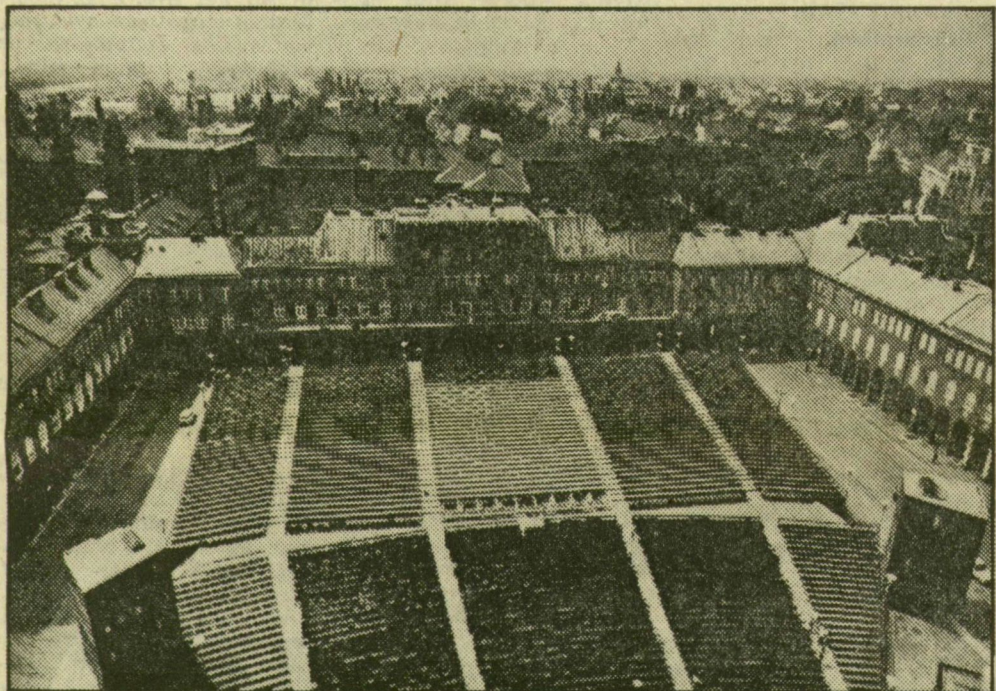
S ezáltal szükségtelené válik a képi tárolás — fűzi tovább a professzor. Az adatok ugyanis lemezeken tárolhatók. A nyugati országokban mód van arra is, hogy példának okáért, egy müncheni klinikán rögzített angiográfiás felvétel adott esetben leiható egy washingtoni gyógyintézetben. E nemzetközi rendszerbe bekapcsolódni legfeljebb ha a távoli jövőben tudunk. Pillanatnyilag sokkal fontosabb, hogy a monitorokon megjelenő kép kivethető az épület nagy előadójába, s így az új berendezés segítségével kiválóan oktatható a modern radiológia.

Fanatikus hobbisták

Így nevezte a professzor e csodaműszerek ismerőit, kezelőit, kik több műszakban, arcpirítóan kevés fizetésért, fanatikus megszállottsággal és hihetetlen élvezettel dolgoznak e csúcstechnikával. Élvezettel, hiszen ritka kivételek ök, kiknek megadott e szegény hazában, hogy a világ pillanatnyilag legkorszerűbb műszereivel kutathatják a gyógyítandó bajt. A szakemberek előkészítése, kiképzése magánkapcsolatok révén biztosított. A műszereket vezénylők mindegyike néhány hetet töltött tanulmányúton Nyugat-Németországban, Hollandiában, vagy Svédországban.

Hiszen csak nálunk számít csodaként, mutogatható, különleges szigetnek a röntgendiagnosztika eme technikai színvonala. Nyugat felé mindez magától értetődő és természetes. A külföldi kórházak mindegyikében ott sorakozik a CT, a angiográfia és az ultrahang.

Kalocsai Katalin

Szabad a tér

Műsor, műsorszünet idején

Amikor a színész pihen, a színpad is, díszletek nélkül áll szótlanul, mint egy hatalmas, éhes torok. Nappal a levegő, ahol bárhol manapság, forrón izzik a szabadtérin és környékén, embert nemigen látni, esetleg egy-két eltévedt turistát, az üldölkézlő forró, a napszúrás senkinek nincs nyére. Olyasfajta csönd ez, mint mikor az üres papírok várakoznak az áhitott nyomdafiúkra a raktár mozdulatlan levegőjében.

Aztán este lesz, hűsebb, mondhatni langyos szél járja át az utcákat. A szabadtéri környékén is megjelennek néhányan, persze csak a büfé forgalma élénkül, mintha most indulna a város élete. Az egyik jókedvű társaságban valaki megjegyzi: „Ha még adatok egy-két ilyen nyár, a magyarok is négyesek lesznek” — és aforocskos kongázásba kezd az asztalon, talán a lélektani átalakulás már megkezdődött nála.

Néhány család is kimozdul ilyenkor esti sétára, szinte ellenőrzik a színpadi előkészületeket. Meg a fiatalok ülnek a parkokban, az útpadkán, akárha az ifjúsági napokról maradtak volna itt. Őket, persze, öltöztetik, szakadt és hiányos cucaik miatt bőven elítélik a flottul öltözöttek. Hát lenne ilyen „mondókánk” is? Madarat tollá-

ról, embert ruhájáról? Eszerint a medisták megítélhetetlenek a pompás kánikula közepe. Hát nézzük?

Szakadt kis társaság ül a járdaszegélyen, boroznak (közterület), beszélnek és nevetnek. Hirtelen autó áll meg előttük, a sofőr szól, „Fiúk, engedjete oda!” A fiúk habozás nélkül ülve maradnak, mintha semmit nem hallottak volna, mert hát mi tagadás, ezernyi hely volt még a parkolóban, és nyilván, őket ne egzeciroztassa egy „most érkezett”, ők parkoltak ott előző. Még kétszer kér a sofőr, de a fiúk mozdulatlanok. Aztán a kocs gyorsan elindul (réműlet, talán nekihajtott bosszúból, elveszítve minden józanságát?), át a szemközti parkolóba. A sofőr kiugrik, a csomagtartóból sörösrekeszeket ránt elő, s viszi szó nélkül a büféhez, honnan is a fiúk éppen „merítkeztek”. Lelküket azon mód gonosznak érzik, hogy pont az ő „jövendőjükkel” incselkedtek. Sorban föl pattannak, és beállnak önként cepekedni.

Önértet? Ki tudja!? De bizony, szép műsor megy műsorszünet idején is, díszlet: a kibillent csillagos ég.

P. Sz.

